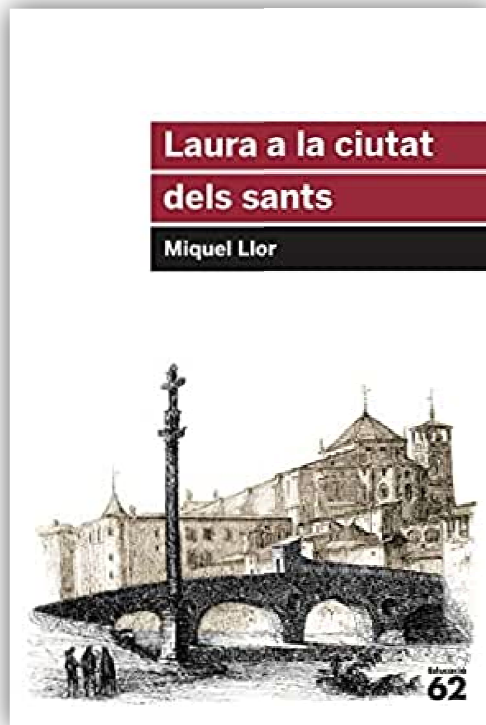

El Gust per la Lectura

Curs 2020-2021

Laura a la ciutat dels sants

Miquel Llor

El Gust per la Lectura 2020–2021

Batxillerat

Guia de l'alumnat

Departament d'Educació
Sub-direcció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Laia Serret Prunera

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del Text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la Protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de [Reconeixement-No Comercial-Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca). Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. 2

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

TAULA DE CONTINGUTS

Aquesta guia de lectura.....	2
Abans de la lectura	3
Durant la lectura.....	23
Després de la lectura.....	51

Aquesta guia de lectura

L'autor de l'obra que estàs a punt de llegir, Miquel Llor, va ser un dels grans referents de la novel·la catalana durant el primer terç del segle XX. En un moment en què alguns autors parlaven de *la crisi de la novel·la*, Miquel Llor ajudà a la renovació i modernització del gènere gràcies, en bona part, a la publicació de *Laura a la ciutat dels sants* l'any 1931. És per això que et convidem a llegir l'obra i t'acompanyarem en tot el procés.

Aquest dossier s'estructura en tres parts, corresponents als tres moments del procés lector:

- 1. Abans de la lectura:** En aquesta primera part, et proposem una sèrie d'activitats per realitzar abans d'obrir el llibre que t'ajudaran a activar els coneixements previs i a conèixer els trets essencials de la figura de l'autor i del context històric i literari en què es va escriure l'obra (**Posem-nos en context**). A partir d'aquesta informació i dels elements paratextuals de l'edició, també formularem algunes hipòtesis de lectura (**Expectatives de lectura**).
- 2. Durant la lectura:** El segon apartat t'acompanyarà tot al llarg de la lectura de la novel·la. Hi trobaràs activitats que van de la comprensió literal del *significat* a l'anàlisi interpretativa del *sentit*. Tendim a pensar que aquest *sentit* és inherent al text; en realitat, es troba en el diàleg entre el text i cadascun dels lectors que s'enfronta a la lectura. Es divideix en dues parts corresponents a l'estructuració interna de l'obra (**Primera part** i **Segona part**) i dins de cada part hem afegit uns subapartats que esperem que t'ajudin en el treball.
- 3. Després de la lectura:** Aquest és el moment en què cal analitzar el que s'ha après abans i durant la lectura, d'una banda (**Activitats d'anàlisi**), i ampliar el coneixement d'aquells aspectes sobre els quals la novel·la ha incidit duna manera especial (**Activitats d'aprofundiment**). Aprofundirem en la continuació del mite de Laura en la literatura catalana, en el mite de la dona insatisfeta en la literatura universal i en la situació de la dona al nostre país als anys 30. També t'oferirem recursos per preparar una ruta literària de *Laura a la ciutat dels sants*.

Esperem que aquesta guia t'ajudi a gaudir de la lectura de *Laura a la ciutat dels sants*. Comencem?

Abans de la lectura

Posem-nos en context

1. Per saber què estava passant a Catalunya i a Europa en els anys en què Miquel Llor escrivia la novel·la que llegiràs, mira els dos reportatges que et proposem a continuació i pren nota dels principals esdeveniments que marcaren l'inici del segle XX.
 - [Llums i ombres de l'Exposició Internacional de 1929](#), "Cròniques de Barcelona" (Betevé), min. 1:08-3:40.
 - [Recordem com eren els anys 30 a Europa?](#) (TV3).

Per saber-ne més...

- ✓ [Sobre l'exposició Internacional de Barcelona de 1929.](#)
- ✓ [Sobre Els anys elèctrics](#) (exposició permanent del Museu d'Història de Catalunya).
- ✓ [Sobre la dictadura de Primo de Rivera.](#)

2. En l'àmbit de la literatura catalana, el principi de segle havia estat marcat pel Noucentisme, que dirigí el sentit de la cultura catalana aproximadament des del 1906 fins al 1917. Aquest moviment cultural i polític havia posat en valor la poesia en detriment de la novel·la, que quedà relegada a un gènere popular i secundari, i havia ignorat les aportacions dels narradors modernistes. Sabent això, llegeix aquesta sentència de Josep Carner i exposa amb les teves paraules què creus que volia dir el poeta.

JOSEP CARNER: «Com la novel·la es nodreix de constatació, no pot oferir-se a una Ciutat quimèrica. La novel·la no és profètica i alada com la poesia...».

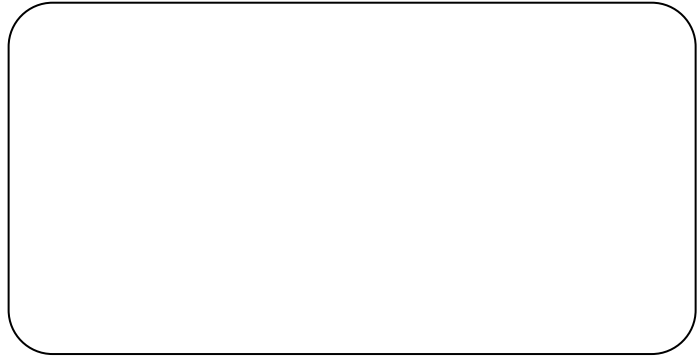
3. De resultes de la constatació, per part d'alguns autors, que la literatura catalana es trobava mancada de models novel·lístics sòlids, pels volts de 1925 s'originà un debat sobre la «crisi de la novel·la». En el si d'aquest debat trobem dos autors que defensaven posicions divergents: Josep M. De Sagarra i Carles Riba. Busca informació sobre el posicionament de cadascú i apunta'n les idees principals.

- Josep Maria de Sagarra, «La por de la novel·la», 1925.

Empty rounded rectangular box for notes.

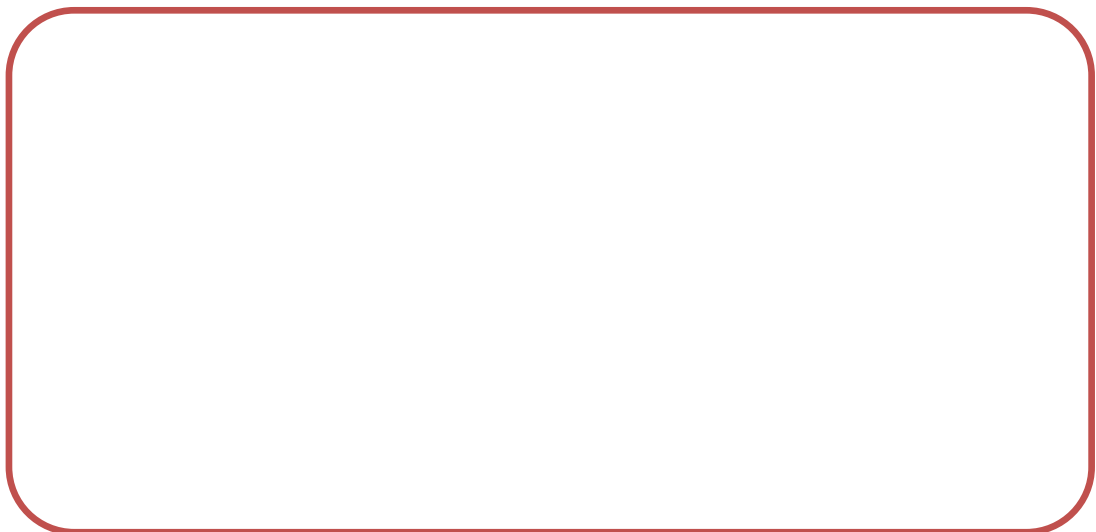
- Carles Riba, «Una generació sense novel·la», 1925.

4. El 1925, el mateix any en què Josep Maria de Sagarra i Carles Riba discutien sobre la necessitat de fer novel·les, Miquel Llor veia publicada la seva primera obra, *Història grisa*. La discussió sobre la situació de la novel·la va propiciar un clima favorable per a la creació novel·lística i, entre finals dels 20 i principis dels 30, sorgiren noves veus narratives amb una clara voluntat renovadora. Miquel Llor va ser una d'aquestes veus.

Busca informació a la xarxa sobre la vida de Miquel Llor i anota'n les dades biogràfiques que consideris més destacables. Després, posa en comú el que has anotat amb la resta del grup. Pots cercar informació a llocs com:

- ✓ [Espais escrits](#)
- ✓ [Associació d'Escriptors en Llengua Catalana](#)

5. L'any 1933, Mercè Rodoreda va entrevistar Miquel Llor per a la revista cultural *Clarisme*. En aquell moment, Llor ja havia publicat tres obres, l'última de les quals era *Laura a la ciutat dels sants*, i era a punt de publicar-ne la quarta. Llegeix aquests fragments de l'entrevista i fixa't què destaca Rodoreda de Llor i què respon ell quan és preguntat pels seus inicis literaris:

UNA ESTONA DE CONVERSA AMB MIQUEL LLOR

«La mà, força blanca, de dits llargs i ossuts, gira amb seguretat els fulls de paper. De tant en tant, apuntala les ulleres, sense que aquest detall interrompi la lectura. Passen els dos amics, l'un més jove que no l'altre, junt amb la protagonista de la nova novel·la de Miquel Llor; uns instants romanen quietes, com enganxats en l'aire, amb llurs pensaments i llurs sensacions. [...]

Enraona baix, seguit; el llum, força enlaire, fa més pàl·lid el rostre, més blanques les mans. [...]

MERCÈ RODOREDA: Com se us van declarar les afeccions literàries?

MIQUEL LLOR: Em sembla que era cap allà l'any divuit. Un amic va dir-me que jo tenia pasta descriptor. Em va sorprendre. Però les paraules no van deixar-me; s'anaren clavant. Escriure? Vaig trobar-me sense noció de cap mena sobre literatura catalana. Havia llegit els clàssics castellans, però ignorava tot el d'ací. Ni sabia escriure en català. Àdhuc tot el rebombori que en aquella època va produir-se al voltant del cas Eugeni d'Ors va passar-me per alt, car estava completament apartat de tot. Després, vaig començar a llegir els nostres clàssics: Ramon Llull, Bernat Metge... Aleshores, a fi d'aprendre el català, vaig assistir a uns cursos de literatura catalana a la Generalitat, i vaig començar a fer exercicis, per tal de fer pràctiques sobre converses, per ensinistrar-se una mica... per anar provant... »

Clarisme, 8, 9/12/1933

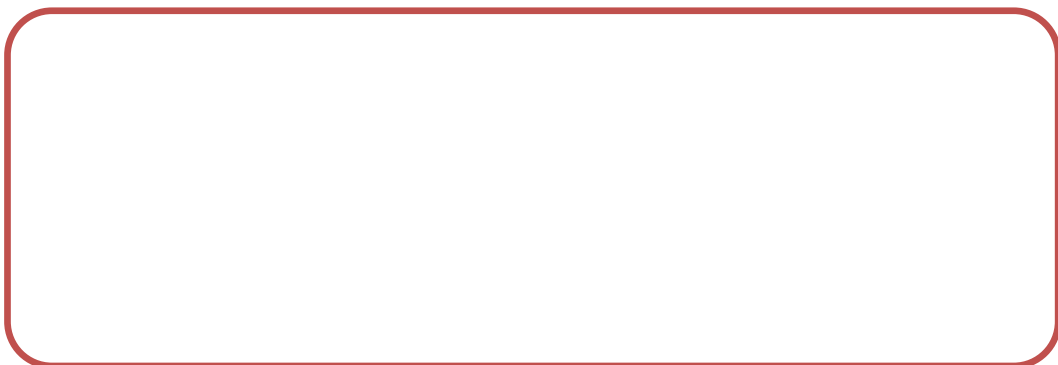
- A què pot ser degut que Llor no tingués coneixements de literatura catalana?

- Miquel Llor fa referència al «cas Eugeni d'Ors». Què en saps, d'aquest autor, i de quina manera va incidir en la literatura catalana?

- Quants segles de diferència hi ha entre Miquel Llor i els *clàssics catalans* que esmenta, Ramon Llull i Bernat Metge? Què succeeix a la literatura catalana en aquest temps perquè Llor no pugui trobar un clàssic més modern?

6. Miquel Llor va aprendre de manera autodidàctica l'ofici d'escriptor. Va iniciar la seva producció literària a l'edat de 31 anys amb *Història grisa*, a continuació de la qual vingueren *Tàntal* i *Laura a la ciutat dels sants*. Després, encara escriuria més obres però cap d'elles no assoliria l'èxit precedent. Observa la relació d'obres que va escriure i respon les preguntes que hi ha a continuació:

OBRA LITERÀRIA DE MIQUEL LLOR

Novel·la

- *Història grisa* (1925)
- *Tàntal* (1928)
- *Laura a la ciutat dels sants* (1931)
- *El premi a la virtut o Un idil·li a la plaça Sant Just* (1935)
- *El somriure dels sants*, escrita el 1941 i publicada primer en castellà (1943) i després en català (1947)

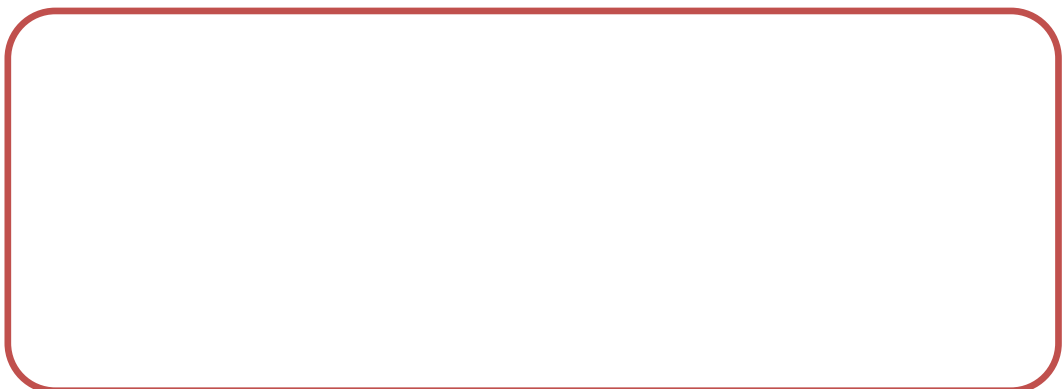
Narrativa curta

- *L'endemà del dolor* (1930)
- *L'oreig al desert* (1934)

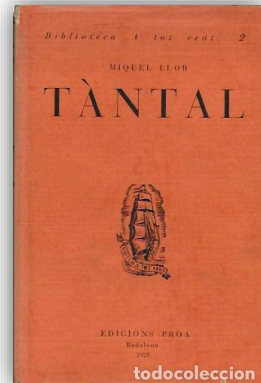
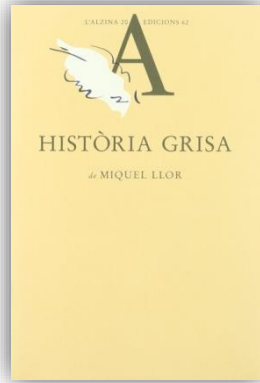
Teatre

- *Pas de núvols* (1930, inèdita)
- Adaptació teatral de *Laura a la ciutat dels sants*

- Fixa't en els anys de publicació de les obres. Quin període de temps diries que fou més prolífic? Com t'expliques que després d'aquests anys hi hagi un silenci tan llarg fins que va deixar de publicar a la dècada dels 40?

- Organitzeu-vos en grups per buscar informació sobre les dues primeres obres de Llor. Després, expliqueu a la resta de la classe el que heu trobat. Quines semblances i diferències trobeu entre les obres?

Història grisa

Tàntal

7. Ara llegiu el següent text i comproveu si, a partir de la informació cercada en l'activitat anterior, havíeu detectat alguna d'aquestes característiques.

«*Història grisa*, doncs, inaugura un univers mental on es reflecteix una determinada visió del món, profundament desencisada: la solitud i el dolor inherents a la vida de l'home/dona sensible en el món, la incomunicació i la crueltat regnants entre els humans, fins i tot dins l'estricta nucli familiar, el culte platònic a la dona... Aquests aspectes, apuntats només a *Història grisa*, assoliran un més gran dramatisme, i també exasperació, a les novel·les següents, amb un personatge central, rebel i turmentat a *Tàntal*, delicat i sensible a *Laura a la ciutat dels sants*, oposat radicalment al món que l'envolta. Perquè a les novel·les de Miquel Llor el personatge central en determina el tema i l'estructura, com acostuma a passar en la novel·la d'aquells anys.»

Carme Oriol, *Marginats i integrats en la novel·la catalana (1925-1938)*

8. Observa quins premis va guanyar Miquel Llor i resol les qüestions següents.

- Premi Extraordinari de l'Ajuntament de Girona per *L'endemà del dolor*
- Premi Crexells per *Laura a la ciutat dels sants*
- Premi Joanot Martorell (1958): *Un camí de Damasc*.

- Què creus que aporten els premis literaris a una cultura? I a l'autor/a que els rep?

- La primera convocatòria del Premi Crexells tingué lloc l'any 1928. A qui deu el nom el premi? Quina relació creus que pot haver-hi entre la creació d'aquest guardó i el «debat sobre la novel·la» que tenia lloc tres anys abans? Justifica la teva resposta.

- Consulta l'historial d'obres guardonades pel premi Crexells. Coneixes alguns dels autors guanyadors? Pots trobar la informació en [aquest enllaç](#).
- A partir de 1960, el premi Joanot Martorell canvià de nom. Investiga de quina manera es coneix el premi en l'actualitat, quines entitats el convoquen i en el marc de quina festa s'entrega.

9. Fes una cerca a Internet i busca informació de les editorials i premis que es van crear en els anys de la represa de la novel·la.

Editorials	Premis

- Quins dels premis i editorials que existeixen en l'actualitat tenen l'origen en els que has apuntat a la taula?

10. Busca informació sobre escriptors catalans coetanis de Miquel Llor i anota el nom i les característiques d'algunes de les obres que escrigueren en el període comprès entre principis de segle i l'esclat de la guerra civil, coincidint amb el període de màxima creativitat de Miquel Llor.

Autor/a	Obres i característiques
Carles Soldevila	
Francesc Trabal	
Cèsar August Jordona	
Llorenç Villalonga	
Sebastià Juan Arbó	
Josep M. De Sagarra	
Joan Puig i Ferrater	
Maria Teresa Vernet	

11. Llegeix aquesta presentació que pots trobar al [Pòrtic](#) sobre Miquel Llor del web de l'Associació d'escriptors en llengua catalana (AELC) i investiga de quina manera els autors destacats en el text van influir en la literatura del segle XX.

«Miquel Llor (Barcelona, 1894-1966). Novel·lista, contista i traductor. La seva prosa, molt elaborada, fa patent la influència de Joyce, Proust, Svevo, Dostoievski i Freud, i és essencial per entendre la recuperació i l'evolució del gènere novel·lístic en la literatura catalana del segle XX, que havia estat minimitzat per moviments com el Noucentisme. Llor es va consagrar amb *Laura a la ciutat dels sants* (1931), premi Joan Crexells 1930, novel·la on descriu amb profunditat l'atmosfera d'una ciutat hostil al comportament de la protagonista femenina, i que permet a l'autor efectuar una anàlisi pròxima al realisme psicològic.»

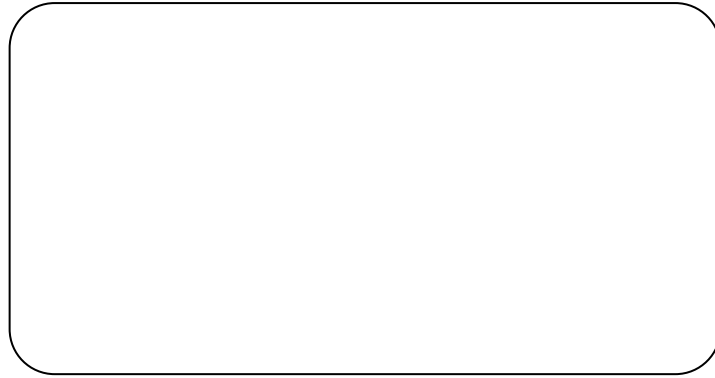
James Joyce

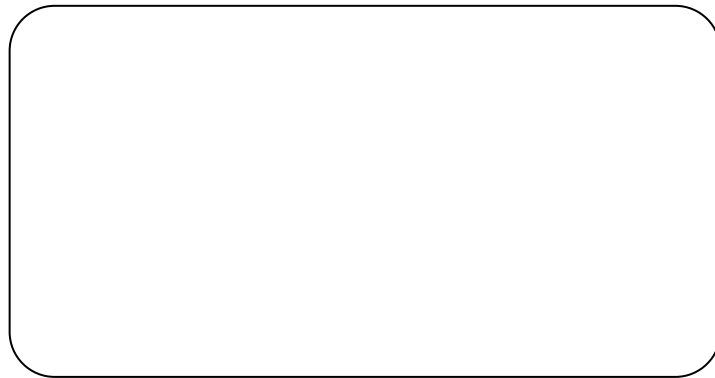
Marcel Proust

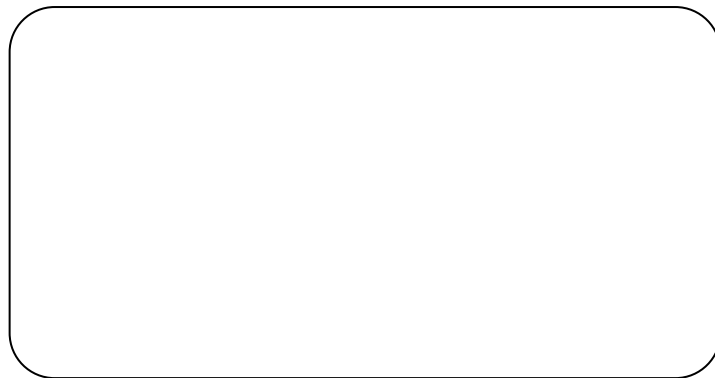
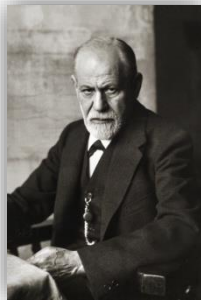
Italo Svevo

Dostoievksi

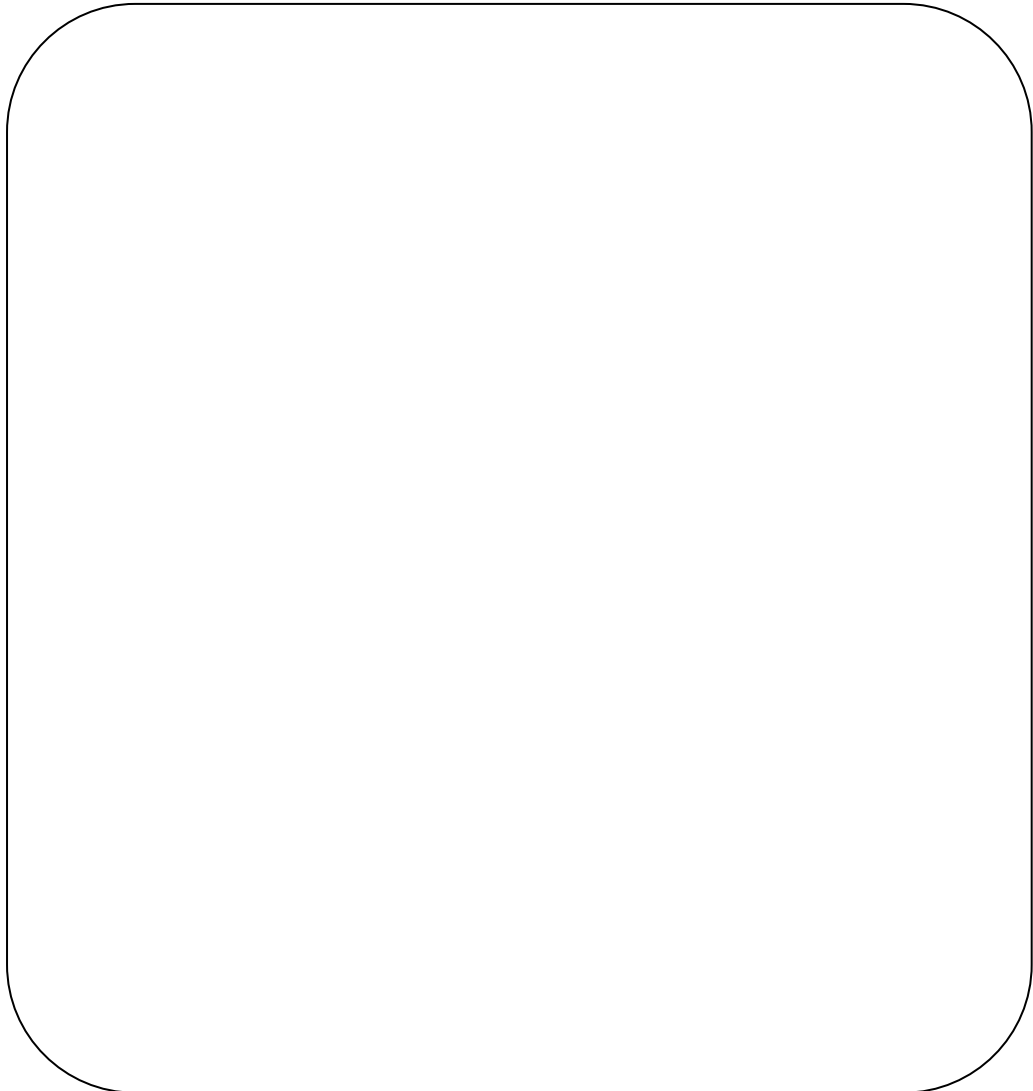
Sigmund Freud

12. Tot i ser més conegut com a narrador, Miquel Llor també va fer incursions en l'àmbit de la traducció, essencialment de l'italià i del francès. Fes una ullada a les obres que va traduir:

- *Les caves du Vatican*, d'André Gide (1934)
- *I Malavoglia*, de Giovanni Verga (1930)
- *Gli Indiferenti*, d'Albert Moravia (1932)
- *Amour, terre inconnue*, de Martin Maurice (1936)

- Busca informació sobre aquests autors i les obres traduïdes.

13. Tot i que no s'acabà editant, Miquel Llor va traduir tota la primera part de l'obra *A la recerca del temps perdut*, de Marcel Proust, formada per *Combray* i *Un amor de Swann*.

- Per aprofundir en l'interès proustià de Llor, pots llegir l'article [«l Proust va sonar en català»](#).
- En l'obra *A la recerca del temps perdut* es destaca la profunditat psicològica dels personatges i un estil evocador. Investiga quina relació hi ha entre el seu autor, Marcel Proust, i una magdalena. Després, relaciona-ho amb el concepte de «memòria involuntària».

Font: Pixabay

14. Per a molts lectors d'avui en dia, Miquel Llor és recordat gairebé únicament per ser l'autor de *Laura a la ciutat dels sants*. Ajuda a difondre la figura de l'autor i la seva obra tot creant-ne un perfil per a una xarxa social que sintetitzi la informació més rellevant de tot el que has après en les activitats anteriors. Es pot treballar en grups de manera cooperativa. Al final, serà interessant comparar quina informació ha destacat cada grup, de quina manera ho ha fet i per què.

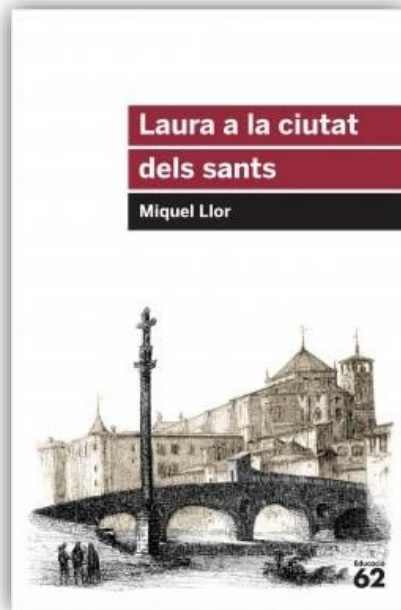
En els diferents perfils, podeu fer-hi constar els aspectes següents:

PERFIL DE MIQUEL LLOR

- Imatge de perfil
- Dades personals
- Professió
- Formació
- Experiència professional
- Obres publicades
- Interessos
- Contactes (autors catalans coetanis, autors que el van influir, autors que va traduir...)
- Fotografies

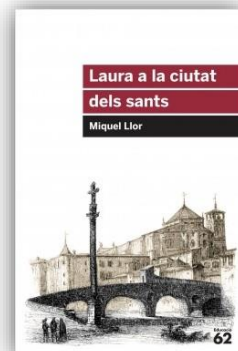
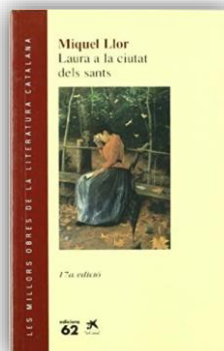
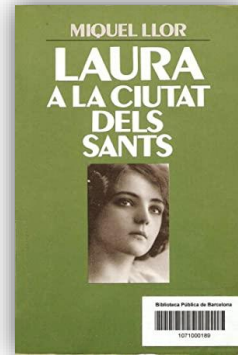
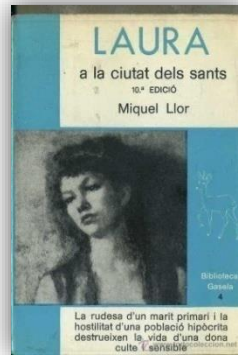
Expectatives de lectura

15. La portada és el primer que veiem d'un llibre. Quan som en una llibreria, és el que ens crida més l'atenció d'aquella obra i per això les editorials hi dediquen molts esforços. En la portada hi ha diferents elements, un dels quals és el títol.

- El títol d'una novel·la o de qualsevol altra mena d'obra –un poema, una obra de teatre o una pel·lícula, per exemple– ens pot anticipar informació sobre el que ofereix l'obra. Què et suggereix el títol d'aquesta obra? Qui deu ser *Laura*? Quina mena de ciutat deu ser *la ciutat dels sants*?

16. La portada d'un llibre és la via d'accés al món que es posa en joc. Observa les portades d'algunes de les edicions que s'han fet de l'obra i respon les preguntes que hi ha a continuació.

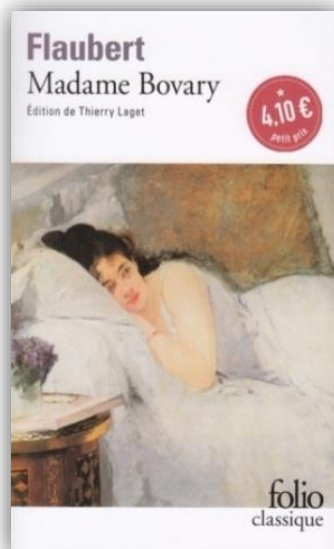

- Al llarg dels anys, què s'ha destacat més en les portades? Què et suggereixen les noies que hi apareixen? En alguna de les portades, hi ha una imatge que pugui remetre a la *ciutat dels sants* del títol? T'evoca algun indret conegut?

17. La contraportada també ens ofereix informació rellevant de l'obra. A més d'una breu biografia de l'autor, hi podem llegir de què tractarà el llibre.

- Llegeix la informació sobre l'obra que hi ha a la contraportada de la teva edició i digues si la història té res a veure amb el que t'havies imaginat.

- Si llegeixes l'edició d'Edicions 62, busca informació sobre la Madame Bovary amb què es compara el personatge de Laura i explica quina relació hi ha entre les dues protagonistes de ficció.

18. Pel resum de la contraportada també sabem que Comarquinal, la ciutat on té lloc l'acció, és una creació literària de l'autor. Sabries dir amb quina ciutat catalana s'ha identificat? Què et suggereix el nom de Comarquinal?

Font: Visualhunt

19. Quan tenim un llibre que estem a punt de llegir a les mans, no podem evitar formular-nos hipòtesis sobre el món i la història que descobrirem en l'obra. Anota quines expectatives de lectura tens sobre la novel·la de *Laura a la ciutat dels sants*. A l'apartat **Després de la lectura**, et demanarem que tornis a consultar la taula per comprovar si s'ha complert alguna de les expectatives.

EXPECTATIVES DE LECTURA

EXPECTATIVES DE LECTURA

Durant la lectura

Primera part

L'ARRIBADA (pàg. 65 – 89)

El narrador i el punt de vista

- 20.** En un text narratiu, el narrador és qui conta la història. És una construcció de l'autor de l'obra, amb qui no s'ha de confondre. El narrador pot formar part de la història o en pot quedar fora; pot mantenir el seu punt de vista (focalització interna) o pot adoptar la perspectiva d'un o més personatges del relat (focalització externa). Llegeix els primers paràgrafs de la novel·la i extreu les característiques formals del narrador i el punt de vista de l'obra.

L'espai

- 21.** La narració comença amb el trajecte en tren que Laura i el seu marit Tomàs fan de Barcelona a Comarquinal, tot just tornats del viatge de noces. Abocada a la finestra, la noia observa com el paisatge canvia a mesura que el tren va deixant enrere la seva ciutat natal.

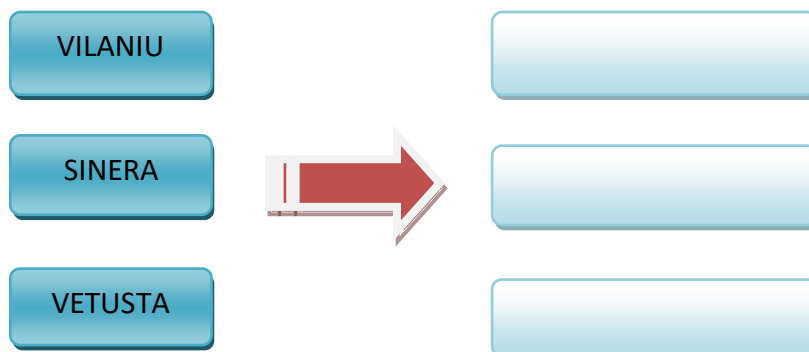
Font: Pxhere

- Pren nota de les característiques dels dos paisatges, el que es deixa enrere i el que es comença a veure. Què et suggereix aquesta informació?

Paisatge abans del Collat Negre (Barcelona)	Paisatge passat el Collat Negre	
	Com Laura el va veure al juny	Com Laura el veu ara

22. La parella se'n va a viure a Comarquinal, una ciutat inventada per l'autor però que aviat es va identificar amb Vic. La mare de Llor era vigatana i per aquest motiu ell coneixia bé la capital osonenca.

- Existeixen altres espais de ficció literaris, com per exemple Vilaniu (Narcís Oller) i Sinera (Salvador Espriu) en la literatura catalana; o Vetusta (Leopoldo Alas Clarín) i Macondo (Gabriel García Márquez) en les literatures castellana i llatinoamericana, respectivament. Excepte l'últim cas, tot són transposicions literàries de llocs reals. Sabries dir quins?

El temps

23. Convé distingir entre el temps històric en què s'ambienta la trama i el temps narratiu de la història, que pot comptar-se per hores, dies, anys, etc. A diferència del temps de la realitat, el temps de la narració té un principi i un final i pot incloure salts temporals al passat (*analepsi* o retrospecció) i al futur (*prolepsi* o anticipació).

- Quin diries que és el temps històric de *Laura a la ciutat dels sants*? Per què?

TEMPS HISTÒRIC

- A mesura que avancis en la primera part de la novel·la, apunta les referències temporals al temps narratiu i els fets que s'hi relacionen.

TEMPS NARRATIU De la primera part	
Referència temporal	Fet que s'hi relaciona
Temps transcorregut: _____	

24. Mentre observa el paisatge, Laura també fa balanç del passat que deixa enrere i pensa en el que li depararà el futur. Pren nota d'aquestes reflexions i, a mesura que avancis en la lectura, pensa si es van complint les previsions de la noia.

Passat que deixa enrere

Futur que s'imagina

Els personatges

25. En un text narratiu, els personatges són caracteritzats de manera discontinua, a partir de fonts d'informació diverses que es van proporcionant i complementant tot al llarg de l'obra. La caracterització dels personatges es basa en diferents aspectes, alguns dels quals són l'aparença externa (trets físics, manera de vestir...), els trets de la personalitat (aspectes psicològics, pensaments, intencions...) o la condició social (origen familiar, posició social, ocupació...). Completa la taula amb el que sabem dels tres personatges centrals de la primera part:

	Laura	Tomàs	Teresa
Aparença externa			
Trets de la personalitat			
Condició Social			

26. Hi ha altres elements que ajuden a caracteritzar els personatges. En el cas de *Laura a la ciutat dels sants*, l'atenció a les mans i als ulls o a la mirada és molt present. Fixa-t'hi i recull amb quins termes són descrits les mans i els ulls dels personatges. Després, respon les preguntes que hi ha a continuació.

	Laura	Tomàs	Membres de la família Muntanyola
Mans			
Ulls			

- A partir de la informació recollida, què creus que simbolitzen les mans i els ulls?

Mans	
------	--

Ulls	
------	--

ELS PRIMERS MESOS (pàg. 89 – 142)

El leit-motiv: la boira

27. La boira és un motiu recurrent en la novel·la i adquirirà un gran protagonisme. Podríem dir que és un *leit-motiv*. Observa a partir de quin fragment de *Laura a la ciutat dels sants* s'ha creat la postal literària que la Institució de les Lletres Catalanes ha dedicat a Miquel Llor.

- Per què creus que s'han destacat els mots *densa*, *cau*, *abriga* i *ciutat*?

«La boira! Va caient, espessa, grisa, negra; abriga la plana tardoral i adormida en la nit. La boira protectora guarda la ciutat estesa al cor del Pla» (pàg. 89)

La boira, densa, cau i abriga la ciutat

Miquel Llor

- Busca un altre fragment del llibre en què aparegui la boira i crea una frase per a una nova postal literària de la Institució de les Lletres Catalanes.

29. Bona part dels personatges de Comarquinal amb qui es relaciona Laura li retreuen que sigui una forastera vinguda de Barcelona. Busca exemples de les valoracions que aquests personatges fan de la capital catalana i escriu-los en aquests requadres:

- En quina mena d'idees es basen els comarquinalencs a l'hora de fonamentar les seves creences? Creus que al lloc on vius existeixen creences d'aquest tipus?

Els personatges

30. A aquestes alçades, ja han aparegut la majoria dels personatges de l'obra. Per grups, elaboreu un sociograma literari dels personatges a partir del disseny que considereu més adient. L'objectiu és que el sociograma esdevingui una eina de consulta pràctica per saber qui és qui en la novel·la. Si més endavant hi ha algun personatge nou, no us oblideu d'incorporar-lo al sociograma.

Font: Pxhere

Tomàs

Angelina

Beatriu

Teresa

Laura

Mossèn Joan

Sra. Torroella

Oncle Llibori

...

31. Ara que ja sabem qui és cada personatge de la novel·la, és el moment d'organitzar i d'interpretar el coneixement que tenim de les tres figures centrals de la primera part. Completa les taules a partir de la informació que tens de Laura, Tomàs i Teresa i, després, pensa si pot existir alguna relació entre la formació intel·lectual i l'educació sentimental dels personatges i les idees i el comportament d'aquests.

	FORMACIÓ INTEL·LECTUAL
Laura	
Teresa	
Tomàs	

	EDUCACIÓ I EXPERIÈNCIA SENTIMENTALS
Laura	
Teresa	
Tomàs	

El context social

32. *Laura a la ciutat dels sants* va ser escrita en una època en què les dones encara no havien aconseguit gaires drets: no podien votar, no podien obrir un compte corrent, havien d'obeir el marit, no podien divorciar-se, etc. L'obra recull aquest masclisme estructural. Per exemple, en una conversa entre Laura i l'oncle Llibori (pàg. 121-122), podem llegir les afirmacions següents:

Oncle Llibori:

«El consell de la muller és la sort o la ruïna d'una casa.»
«El matrimoni és una cadena, i has de saber resignar-te.»

Laura:

«I vol dir que he de dedicar tota la vida a endreçar armaris només?»
«Només vull que em deixin viure a la meva manera.»

- Recull altres frases o situacions de la novel·la que posin en evidència el masclisme de l'època.

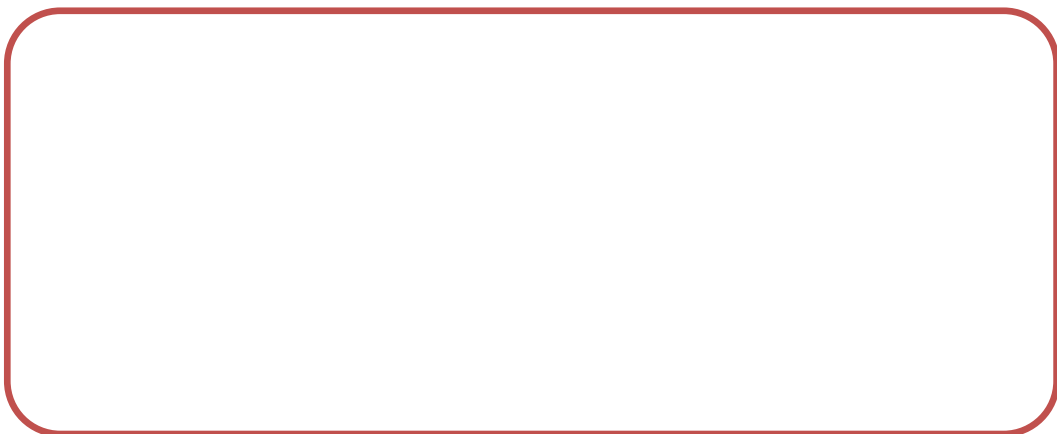

- Part del masclisme estructural de l'època es manifestava en el sistema d'hereus vigent a Catalunya. Investiga en què es basava aquest sistema i quines conseqüències se'n derivaven pel que fa a la condició de l'home i de la dona.

33. Un altre aspecte relacionat amb el masclisme de l'època és l'assignació d'uns determinats rols associats al homes i d'altres, de ben diferents, associats a les dones. Analitza de quina manera es reproduïxen els rols de gènere en la novel·la a partir de les qüestions següents.

- Observa els rols tradicionals de gènere que es reproduïxen en el si de la família Muntanyola pel que fa a les tasques domèstiques. A quines conclusions arribes?

- Quins valors són garants de la «feminitat» segons el context de l'obra? Entre Laura i Teresa, qui encarna aquests valors? Com ho viu cada dona?

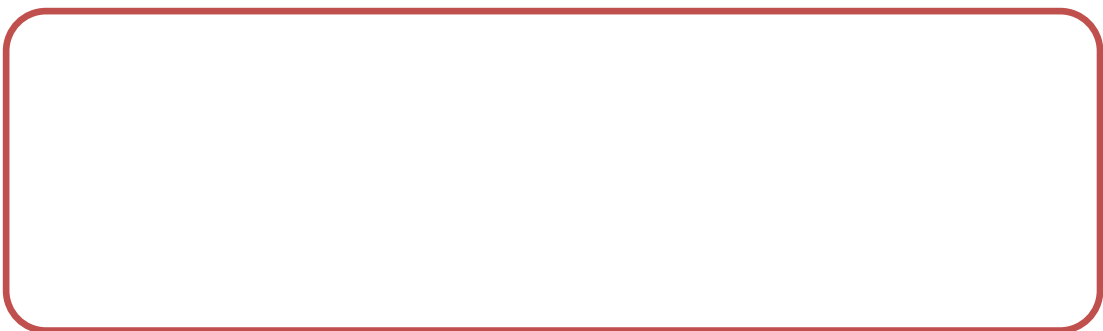

- Quin paper té la dona en el sexe dins del matrimoni? I l'home?

El narrador i el punt de vista

- 34.** Com potser ja heu observat, el narrador de la novel·la adopta una posició cada vegada més interna i més crítica sobre el que passa i no s'està de donar la seva opinió. Busca alguns exemples del punt de vista del narrador en el text.

LA SOLEDAT (pàg. 142-165)

Els personatges

35. La sensibilitat de Laura no pot ser compresa pels que l'envolten. I, encara que fa esforços per adaptar-se i ser acceptada, aquests són en va. Què ha passat perquè Laura miri «amb un esguard tan nou com si observés un estrany no vist mai» (p. 141) i el narrador constati: «No, no hi ha amor. La Laura comprèn que no ha estimat mai aquell home» (p. 144)? Creus que Laura podrà ser feliç? Per què?

36. Hi ha dos personatges que són amables amb Laura: mossèn Joan Serra, *Ferro Vell*, i Beatriu, *l'avorrida*. Què tenen en comú aquests dos personatges perquè, a diferència de la resta, es trobin a gust amb Laura? Què aporten Beatriu i mossèn Joan a la vida de Laura?

Beatriu

Joan Serra

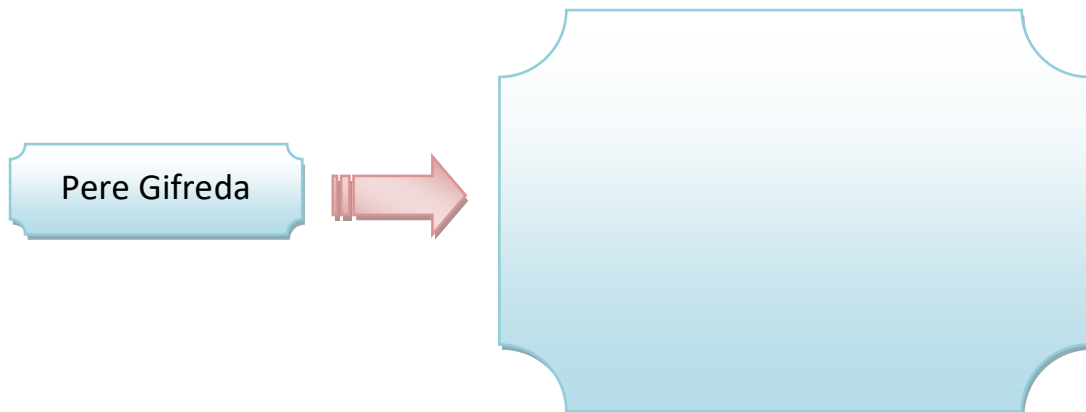

37. Molts habitants de Comarquinal són coneguts per un malnom. Busca el malnom que tenen aquests personatges i explica'n l'origen.

Personatge	Malnom	Relació
Tomàs		
Oncle Llibori		
Mossèn Joan		
El rector		
Altres		

38. Al final de la primera part, quan Laura està reclosa en el dolor per la mort sobrevinguda de la filla, apareix un personatge nou, en Pere Gifreda.

- Què creus que aportarà aquest nou personatge a l'obra?

- No t'oblidis d'afegir aquest personatge al sociograma literari que has elaborat a l'activitat 30.

Segona part

ELS RUMORS (pàg. 169-235)

El temps

39. Les primeres paraules de la segona part ens situen en el temps: «Tres mesos, fins a l'abril, de caure la boira, de passar els núvols de l'hivern». Anota les referències temporals de la segona part en aquesta taula perquè no perdís el compte del temps en què passa cada fet destacat de la trama.

TEMPS NARRATIU De la segona part	
Referència temporal	Fet que s'hi relaciona
Temps transcorregut: _____	

El narrador i el punt de vista

40. Comenta aquests dos fragments en què el narrador compara Pere amb un «Sígfrid ingenu» i Laura amb «Isolda». Com explicaries la visió del narrador amb les teves paraules? Quina relació tenen Sígfrid i Isolda amb els personatges de *Laura a la ciutat dels sants*? Si et cal, busca informació sobre els dos personatges llegendaris.

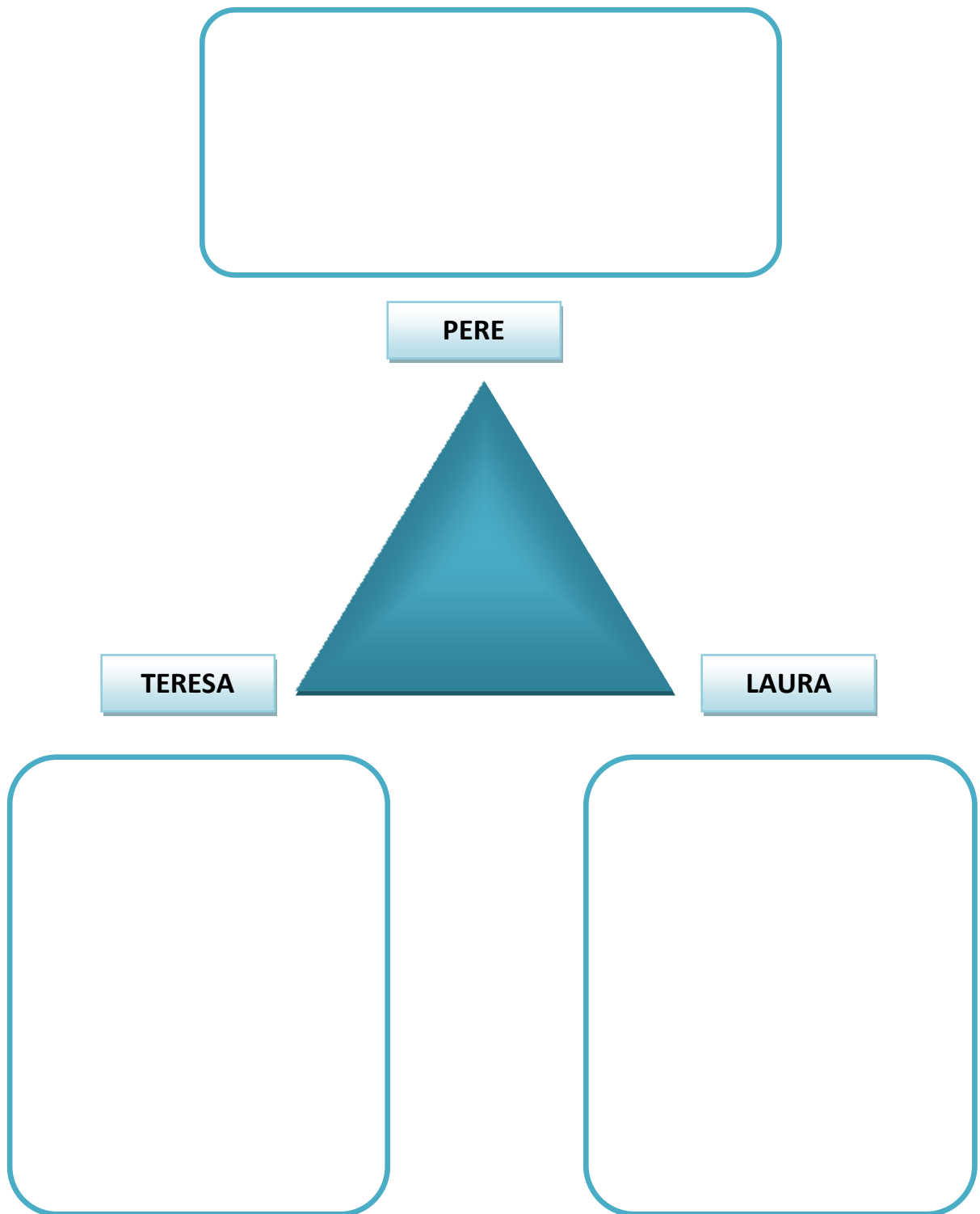
«Aquella aparença de víctima fou l'esquer que va apoderar-se de la voluntat d'en Pere. Deixà que l'amor l'endogalés, amb la irreflexió de l'home que se sent llançat a una aventura inèdita. Sígfrid ingenu, avançant cap a la murada de flames, sense pensar en el camí de tornada.» (p. 171)

«I mentre venerava amb respecte la dona soferta, abandonada a les grosseries d'un home primari, la Laura imaginària, incorpòria, poblava el seu enteniment de gesticulacions ondulant, com la crida desficiada del vel d'Isolda. Féu tot de grans propòsits de reserva, d'adoració desinteressada, de protecció moral a la barcelonina malavinguda al ritme provincià.» (p. 173)

- A mesura que avança la història, fixa't amb quins termes descriu el narrador les fases de l'amor entre Laura i Pere. De quin àmbit provenen aquests termes? Quina conclusió n'extreus?

Els personatges

41. El conflicte de la novel·la, desenvolupat plenament al llarg de la segona part, sorgeix del triangle amorós que formaran Laura, Pere i Teresa. Analitza aquest triangle amorós des de la perspectiva de cada personatge: qui està enamorat de qui?, de quina naturalesa és l'atracció?, etc.

42. Què va succeir a les Moreres quan Teresa tenia vint-i-cinc anys i Pere era un adolescent de 14? De quina manera Teresa ha reprimit el desig que fa anys sent per Pere? Quan pren consciència d'aquest amor i per què?

- Què creus que simbolitza l'escena de la copa de vi negre i els llavis mullats? Què passa a continuació perquè els llavis de Teresa acabin eixuts?

«I avui que en Pere se n'ha anat tan d'hora, la Teresa va i recull la safata i la copa on en Pere ha begut, i en el fons de la qual reposa una breu lluna daurada del vi més antic del celler. Encara perdura el senyal de la boca al voraviu del cristall. I la Teresa, moguda per una voluntat que dormita sota la voluntat aparent, se l'acosta als llavis, els aplica al senyal, profundament, terriblement. Un breu cruixit sec; un bocí de vidre entre les dents; el llavi sagna.» (pàg. 180)

L'espai. Projecte: RUTA LITERÀRIA

45. Completa la taula amb els espais de la segona part on tenen lloc escenes importants de la història. No t'oblidis d'anotar també la pàgina per poder preparar la ruta literària a l'apartat **Després de la lectura**.

SEGONA PART		
Espai	Escena que s'hi relaciona	Pàgina del llibre

Els personatges

46. Quins canvis produeix en Laura la seva estada a Les Aulines? Per què Teresa no aconsegueix el seu propòsit?

47. A partir de les obres que duu a terme mossèn Joan i de les seves converses amb Laura i amb Pere, escriu una breu caracterització del personatge.

Mossèn Joan	
--------------------	--

48. Quins canvis importants tenen lloc a casa de Llibori Terra Negra? Quin paper hi ha tingut ell? De quina manera la partida de Beatriu afecta Laura?

49. Laura és obligada a anar al concert del casino abillada amb el vestit més escotat. Tomàs vol demostrar que no té por dels rumors que corren sobre Laura i Pere i que «encara et sé lluir». Què és el que realment aconsegueix Tomàs?

50. Com es produeix la partida de Laura de la casa dels Muntanyola?

LA LLIBERTAT (pàg. 290-314)

Els personatges

51. Ja al carrer, Laura es troba amb Joan Serra, la conversa del qual aconsegueix tranquil·litzar-la. Entre d'altres coses, mossèn Joan li diu:

«Tot això d'avui és la conseqüència de l'error d'un dia, un moment d'oblit del seu deure, Laura. I el pitjor és que no podem culpar ningú d'ells. Tant el meu nebot com vostè han donat motius sobers perquè la gent, maliciosa de naturalesa, endevinés el que vosaltres no dissimulàveu.» (pàg. 291)

«Qualsevol camí és bo ans que anar-se'n de casa; perquè, malgrat tot, la casa d'en Tomàs és la seva llar natural. La muller no abandona mai el marit; passi el que passi, només Déu pot trencar la cadena amb què s'han lligat voluntàriament.» (pàg. 293)

- Què penses de les opinions i els arguments de mossèn Joan?

52. Analitza de quina manera cadascun d'aquests personatges tracta Laura quan ella els demana ajuda.

Teresa	
Tomàs	
Oncle Llibori Terra Negra	
Pere Gifreda	

53. En arribar a Comarquinal, Laura estava convençuda que tindria amor, diners i felicitat. La realitat, però, ha resultat ser ben diferent. Ara que abandona la vila, què és el que més desitja? Creus que aquesta vegada complirà els seus desitjos?

Desitjos de futur

54. Quina tasca acaba desenvolupant Laura a Barcelona? Trobes alguna relació entre l'experiència passada i la tria d'aquesta professió?

55. En ciutats diferents, Laura i mossèn Joan miren per les respectives finestres mentre reflexionen sobre el que ha passat: ella veu «el sol, les estrelles, les gràcies de la ciutat» i ell «mira com la boira li esfuma totes les llunyanies».

- Com interpretes el fet que mossèn Joan besí l'última carta de Laura i exclami: «Laura, il·lusa incorregible...» ?

El leit-motiv: la boira

56. Fixa't amb quina frase es tanca el llibre. Et sembla una frase oportuna per acabar l'obra? Per què?

«I la boira, densa, cau i abrigo la ciutat amb tots els seus sants vius i morts.»

- Imagina que la Institució de les Lletres Catalanes, sabent que heu llegit *Laura a la ciutat dels sants*, encarrega al vostre grup d'escriure una frase que resumeixi el paper de la boira en la novel·la per a una nova postal literària. Quines paraules triaríeu?

Després de la lectura

Activitats d'anàlisi

57. Consulta les expectatives de lectura que havies escrit a l'activitat 19 i comprova quines s'han complert.

Quines expectatives sobre la lectura tenia abans de llegir	Quines expectatives sobre la lectura s'han complert <i>després de llegir</i>

58. Quins temes tracta l'obra?

- De tots ells, quin diries que és el tema central al voltant del qual es construeix la història? Per què?

59. Hi ha un moment de la novel·la en què Pere repeteix el nom de Laura «com si la volgués immortalitzar en un poema» (pàg. 175). En realitat, des del segle XIV, el nom de Laura ja té ressons poètics.

- Llegeix l'article d'«[El nom, el món](#)» que Sílvia Soler dedicà al nom de Laura i digues per què et sembla que Miquel Llor va triar aquest nom per a la seva protagonista.

- De la mateixa manera, el nom de Beatriu també ens fa pensar en un altre referent de la literatura europea medieval. Sabries dir de qui es tracta?

60. Tenint en compte l'evolució del personatge protagonista i la seva partida de Comarquinal, diries que Laura és una heroïna de ficció? Justifica la teva resposta.

61. Laura i Teresa són personatges antagonistes i complementaris. Des de perspectives diferents, totes dues són víctimes del masclisme estructural de l'època, concretat en la vila de Comarquinal. Tenint en compte la progressió de la història, quin dels dos personatges et sembla que és més víctima? Per què?

62. Miquel Llor digué que des de la seva primera obra, *Història grisa*, fins a *Laura a la ciutat dels sants*, la tercera novel·la, el que li havia interessat era explicar els estats d'ànims dels personatges, uns personatges inadaptats a l'entorn.

«Només m'interessen els ambients interiors d'aquelles figures; explicar els estats d'ànim que les contorsionen; que les impulsen a plorar o a riure, a fer el sant o a fer el dimoni. [...] Fins ara no he sabut contar més que tres casos de desplaçament, d'inadaptació, d'insuficiència per a establir-se una línia de conducta «normal», de la normalitat burgesa. [...] Als protagonistes de les meves tres novel·les els anima un daler comú: la recerca delirant d'un encaix; d'una serenor que els faci oblidar d'ells mateixos; de felicitat.»

Miquel Llor, dins [Mirador](#) (98, pàg. 4)

- Per quins motius és marginada Laura? Quins altres personatges marginats hi ha en l'obra?

63. Quin pes creus que tenen les tradicions religioses de Comarquinal en la manera de pensar i de fer dels seus habitants? Tenint en compte que Comarquinal és una ciutat simbòlica, per què et sembla que és així?

64. De manera indirecta, l'espai aporta informació sobre els personatges. Fixa't en els espais on acostumem a trobar els personatges de l'obra i digues:

- Quins personatges ocupen bona part del seu temps en espais privats com la llar? I en espais tancats, com una església? Quines tasques hi desenvolupen? Qui passa més estones fora de casa, en espais exteriors?

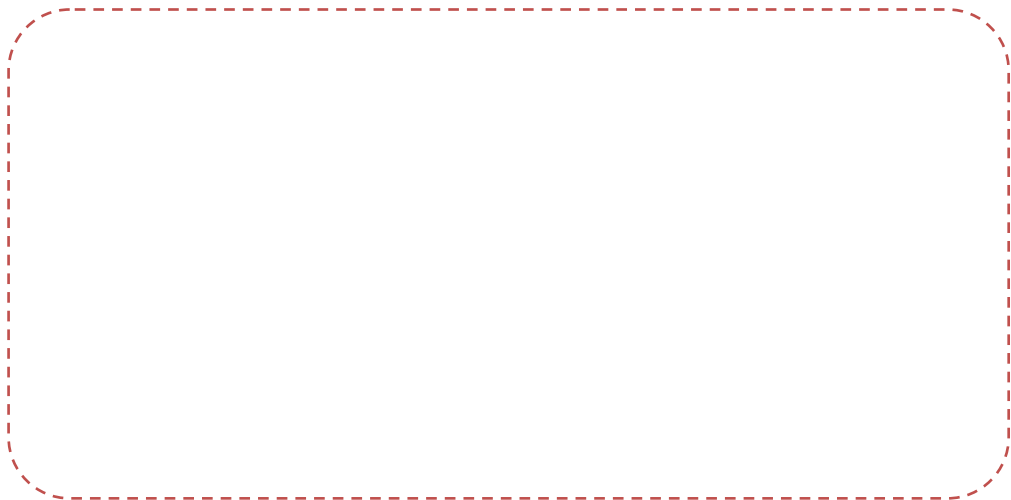
- Quines conclusions es poden extreure de les respostes anteriors?

65. Pel que fa a l'estil de Miquel Llor, a la introducció que Lluïsa Julià fa per a Edicions 62, llegim: «L'estil de Llor és molt cenyit, no hi ha llargues i detallades descripcions sobre la ciutat, el camp o el físic dels personatges. Les seves descripcions són impressionistes, fetes de retalls evocadors, metonímics, d'elements sinestèsics que amb traç gruixut defineixen un ambient.» (pàg. 49).

- Busca, en el text, exemples d'aquestes descripcions i analitza'ls tenint en compte els aspectes exposats per Lluïsa Julià.
- Ara intenta-ho tu! Fes una descripció impressionista d'aquest paisatge, prenent com a model el fragment de Miquel Llor.

Claude Monet, *L'estació de Saint Lazare* (1877)

66. Fes una valoració del final de l'obra i digues si consideres que és un final feliç. Justifica la teva resposta.

67. Ara que has acabat la novel·la, et sembla apropiat el títol que li posà Miquel Llor? Com l'interpretes? Quin altre títol et semblaria adequat per a l'obra que has llegit?

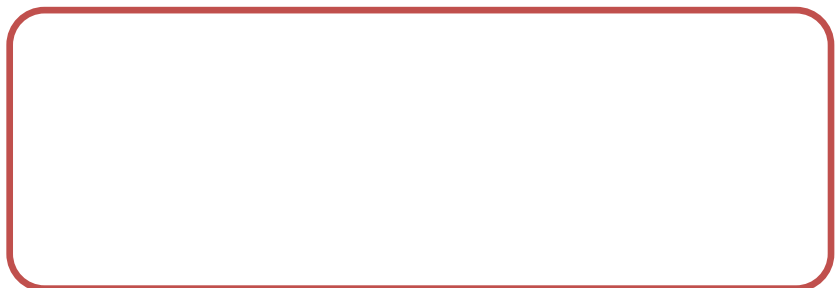
68. Ja hem comentat que el narrador de *Laura a la ciutat dels sants* expressa opinions sobre les accions i les creences dels personatges. A l'apartat *Abans de la lectura*, també hem vist que la literatura de Llor estigué influïda pel pessimisme de la narrativa de Dostoievski. Busca en el text exemples d'aquest pessimisme de la veu narrativa.

69. A *Laura a la ciutat dels sants*, la boira representa alguna cosa més que un fenomen meteorològic. Tot i l'estranyesa inicial, hi ha algun moment en què Laura agraeix la presència de la boira. Quan és? Què creus que simbolitza la boira en la novel·la?

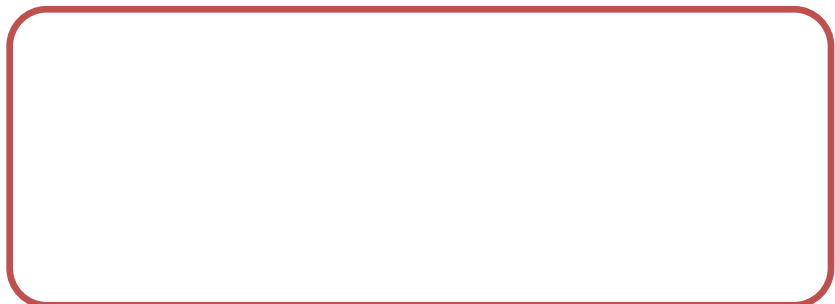

70. La incorporació de les idees de Freud en matèria novel·lística és un dels trets moderns de la literatura de Miquel Llor. Busca informació sobre els conceptes freudians de *repressió* i *sublimació* i observa a través de quins personatges Llor posa en joc aquests processos a la seva obra.

REPRESSIÓ

SUBLIMACIÓ

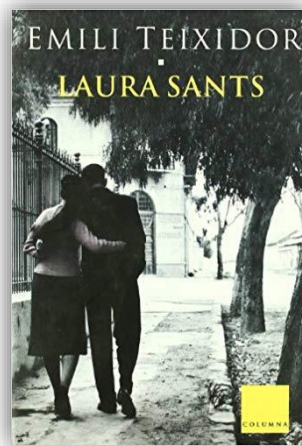
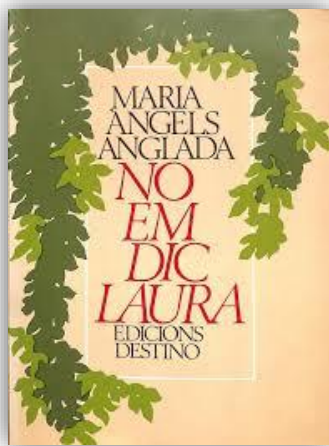

Activitats d'aprofundiment

El mite de Laura en la literatura catalana

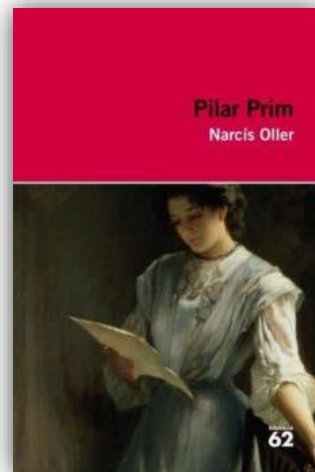
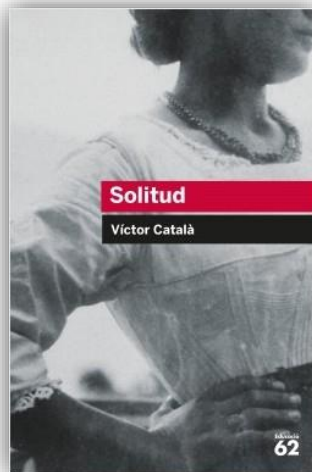
71. *Laura a la ciutat dels sants* és un títol que ha quedat inevitablement associat a la ciutat de Vic. Tant és així que, amb el temps, han aparegut altres obres ambientades a Vic i que tenen el nom de Laura en el títol en una referència clara a l'obra de Llor. Consulta aquests enllaços i digues quina relació té cada obra amb la novel·la que acabes de llegir.

- ✓ [No em dic Laura. Maria Àngels Anglada. Vida i Obres](#) (Diputació de Girona).
- ✓ [Entrevista a Emili Teixidor sobre Laura Sants](#) (Vilaweb).

El mite de la dona insatisfeta

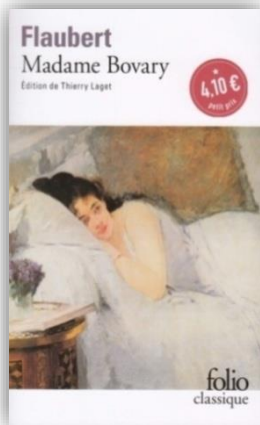
72. En la literatura catalana de principis del segle XX, existeixen altres personatges femenins protagonistes que simbolitzen la topada entre els seus anhels de felicitat i un entorn inflexible que mostra ben poca comprensió pel que pugui desitjar una dona. Abans que *Laura a la ciutat dels sants* (1930), trobem, per exemple, *Solitud*, de Víctor Català (1905) i *Pilar Prim*, de Narcís Oller (1906).

- Busca informació sobre aquestes dues obres i observa quines semblances i diferències hi ha entre la Mila (*Solitud*), la Pilar (*Pilar Prim*) i la Laura (*Laura a la ciutat dels sants*).

73. *Laura a la ciutat dels sants* s'emmarca en el conjunt de novel·les que giren a l'entorn del que s'ha anomenat el *mite de la dona insatisfeta*, també conegut com el *mite de la dona adúltera* (aquí, amb connotacions lleugerament diferents).

Madame Bovary (Flaubert, 1857), *Anna Karènia* (Tolstoi, 1877) i *La Regenta* (Leopoldo Alas Clarín, 1884) són tres de les grans obres que s'han escrit sobre aquesta temàtica. Informa-te'n i digues quins punts en comú tenen aquestes novel·les i *Laura a la ciutat dels sants*.

La dona als anys 30: drets a aconseguir

74. Quan Laura manifesta a Mossèn Joan el seu desig de fugir, aquest li respon: «I on vol anar, així, sense saber res del món?» (pàg. 292). Per molt dures que ara ens puguin semblar aquestes paraules, el cert és que, a principis del segle XX, a les dones els era molt difícil portar una vida independent del pare, primer, i del marit, després. Laura és una jove barcelonina d'origen humil que no ha rebut una educació intel·lectual formal ni cap mena d'educació sentimental.

- Informa't i respon les preguntes següents:

- ✓ [«L'educació en temps de la República»](#) (Museu d'Història de Catalunya).
- ✓ [«Imatges i testimonis que fan la història del 8 de març»](#) (programa *Moments de Betevé*).
- ✓ [«La lluita pel vol de les dones»](#) (*Sàpiens*).
- ✓ [«El llarg camí cap a la igualtat de la dona: el segle XX com el segle de les dones»](#) (*Sàpiens*).
- ✓ [«50 anys de sufragi femení a Espanya \(1931-1981\)»](#) (Arxiu TVE Catalunya).
- ✓ [Fil de Twitter del sobre el 8 de març](#) (Museu d'Història de Catalunya).

- a) Quina mena d'educació tenien les dones? Tenien accés als oficis i a les universitats?
- b) Quins drets civils tenia una dona soltera a principis del segle XX? I una dona casada?
- c) Quan es va aprovar la llei de divorci?
- d) A l'estat espanyol, les dones no van aconseguir el dret a vot fins al 1931. Busca informació sobre Clara Campoamor i Victoria Kent. Quina posició va defensar cadascuna en el debat parlamentari de 1931 sobre el sufragi universal que va tenir lloc?

Clara Campoamor	Victoria Kent

- e) Quines van ser les primeres eleccions en què les dones van poder exercir el dret a vot i quins van ser els resultats? I a les següents? Relacionar-ho amb les posicions anteriors.
- f) Per què va sorgir el moviment sufragista i què es va aconseguir?
- g) El sufragi universal és realment universal? Investiga si encara avui en dia hi ha algun país en què les dones no puguin exercir aquest dret recollit a la Declaració de Drets Humans.
- h) Per què el 8 de març se celebra el Dia Internacional de la dona?

75. Imagina't que vols escriure una versió actualitzada de *Laura a la ciutat dels sants*. Reflexiona i digues:

- Quines característiques tindria el personatge femení protagonista?
- A quin conflicte, vigent en el món d'avui, s'hauria d'enfrontar?
- Com reaccionaria el seu entorn i per què?
- Quin final tindria la història?

Projecte: ruta literària

76. Com a última activitat d'aquesta guia de lectura, us proposem a tot el grup classe preparar una ruta literària de *Laura a la ciutat dels sants* i dur-la a terme a la ciutat de Vic. A l'apartat **Durant la lectura**, t'hem demanat que anotessis els espais on tenen lloc els fets de la primera i de la segona part de l'obra i que els relacionessis amb l'escena que s'hi desenvolupa i la pàgina del llibre on es troba aquesta. L'objectiu d'aquestes activitats era tenir recollida part de la informació necessària per preparar la ruta.

Ara bé, hi ha molts més passos a seguir ja que es tracta d'una tasca ben complexa. Per això us recomanem alguns llocs web que podeu consultar per preparar la vostra ruta:

- ✓ [Blog Rutes literàries](#) (XTEC).
- ✓ [Ruta literària de *Laura a la ciutat dels sants*](#) (*Endrets. Geografia literària dels Països Catalans*).
- ✓ [Ruta literària de *Laura a la ciutat dels sants*](#) (*Espais escrits*).
- ✓ [Textos literaris sobre Vic](#) (*Endrets. Geografia literària dels Països Catalans*).
- ✓ [Plànol amb informació de Vic](#) (Ajuntament de Vic).
- ✓ [Informació sobre Vic](#) (Diputació de Barcelona).
- ✓ [My Maps](#): recurs per crear un mapa personalitzat (Google).

Font: *Victurisme.cat*

